

YOPALA hanke

Suvi Eriksson, Suomen ylioppilaskuntien liitto

KOMMENTTEJA YLIOPISTOJEN OPISKELIJAPALAUTEKYSELYYN

Suomen Psykologiliitto ry, Opintopsykologien työryhmä

Kannatamme valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän luomista. Palautelomakkeen tämän hetkisessä versiossa (28.4.2011) <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/24370/lomake.html> on kuitenkin vielä merkittäviä haasteita ratkottavaksi. Opintopsykologien tieteellisen ja ammatillisen näkemyksemme perusteella haluamme esittää tässä huomioita YOPALA hankkeen tulevan työskentelyn tueksi.

Keskeinen haaste nykyisen kyselyversion luonteessa on siinä, että se sisältää sekä oppimisympäristön arviointiin että vastaajien henkilökohtaiseen itsearviointiin kytkeytyviä kysymyksiä. Kun halutaan kerätä yleisluontoisia havaintoja ja dataa (palautetta) oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta, ei tematiikkaan luontevasti sisälly opiskelijoiden omaan opiskelukykyyn ja terveydentilaan liittyvät kysymykset. Toki on sinänsä mielenkiintoista tutkia näiden asioiden ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä, mutta tällainen toiminta edellyttää tieteellisesti validimpaa tutkimusotetta ja mm. reliabiliteetiltaan tarkistettujen mittareiden käyttöä.

Kyselyn (nykymuodossaan) erityinen haaste on siinä, että se sisältää monenlaisia ja –tasoisia terveyteen ja terveystietoisuuteen liittyviä kysymyksiä (psykkinen ja fyysinen terveys, jännittäminen, ahdistuminen, kiusauskokemukset jne). Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön (YTHS) toimialaan kuuluu selvittää näitä asioita, ja näin jo tapahtuukin. Yliopistot voivat tehdä tässä yhteistyötä YTHS:n kanssa saadakseen tarvittavaa informaatiota opiskelijoiden terveystilanteesta ja terveydentilaan liittyvistä ilmiöistä. Yliopistojen perustehtävät ja oikeudellinen asema huomioiden on arveluttavaa, että yliopistot keräisivät itse tällaista informaatiota. Erityisesti pulmallista on kerätä tällaista tietoa ennen kuin on täsmällisesti selvillä aineiston käsittelytapa ja käyttötarkoitus.

Kategorisesti haluammekin ehdottaa, että kyselystä poistetaan kaikki terveyteen ja terveystietoisuuteen liittyvät henkilökohtaiset kysymykset (erityisesti osioissa 2b, 2c, 7, 8) ja tarvittaessa käytettäisiin kokoomaluokkaa "Muut henkilökohtaiset syyt". Kysymys / osiokokonaisuus 9 kannattaa poistaa kokonaan, sillä se on tuollaisenaan epävalidi ja epäluotettava mielialamittari.

Kokonaisuutta ajatellen haluamme vahvasti painottaa Lindblom-Ylänteen ja Tynjälän (Työryhmäraportti 1.2.2010) esittämää johtopäätelmää siitä, että palautejärjestelmän tarkoituksena on erityisesti opetuksen kehittäminen. Tällöin palautetyökalua on syytä tarkastella huolellisesti kysymys kysymykseltä ja kohta kohdalta, josko kerättävä yksityiskohtainen tieto on opetuksen kehittämistyön kannalta olennaista ja hyödynnettävissä olevaa.

Seuraavaksi tuomme esiin yksityiskohtaisemmin kysymyksissä havaitsemiamme ongelmallisia kohtia:

Kohta I: Opintojen eteneminen

- Kohdan 2 a kysymyksen asetelussa "suunnittelemasi aikataulun mukaan" on kyseenalainen luotettavuudeltaan. Läheskään kaikilla opiskelijoilla ei ole opiskelujensa alussa mitään varsinaista suunniteltua aikataulua. Jos kysytään opintojen etenemistä, kannattaa antaa vastaajalle jokin viitearvo, johon hän opintojen etenemistään vertaa. Kohdan 2 b ja 2c vastausvaihtoehdot sisältävät päällekkäisyyttä. Esimerkiksi fyysisen ja psykkinen terveyden oireistot voivat olla päällekkäisiä.

Samoin joku voi kokea jännittämisen terveydelliseksi syyksi tai yhteistyön ongelmaksi. Mikäli kohta 2b ja c tulevat olemaan mukana kyselyssä, suosittelemme terveystieteiden niputtamista yhteen (poistaisimme ainakin kohdat fyysinen terveys, psyykinen terveys, ongelmat sosiaalisissa tilanteissa, oppimisen vaikeudet ja kiusaaminen). Lisäksi muuttaisimme seuraavia muotoiluja: "tehokas ajankäyttö" ja "hankaluudet ajankäytön hallinnassa". Ehdottamme poistettavaksi "opiskelutapoihin liittyvät puutteet ja tilalle muotoilisimme: "hyvät opiskelutaidot" ja "opiskelutaitoihin liittyvät haasteet".

- Perustelemme kiusaamisen poistamista listalta seuraavasti: Vaikkakin asia on tärkeä, on vastauksesta nyt vaikea vetää johtopäätöksiä, minkä asian vastaaja kokee kiusaamiseksi. Kiusaaminen on yhteisöllinen asia, voi olla vaikea erottaa kokemuksena kiusaamista esimerkiksi siitä, mikä on näkemys- ja mielipide-ero tai konfliktitilanne. Kiusaamisen lähikäsitteitä on syrjintä tai häirintä, joka voi näyttäytyä käytännössä hyvin eri tavoin. Jos nyt saamme tietää tästä kysymyksestä, että jossain yliopistossa x määrä opiskelijoita kokee opintojensa hidastuneen kiusaamisen vuoksi, emme vielä voi vetää johtopäätöstä siitä, että mitä asialle voidaan tehdä. Sen sijaan saamme helposti aikaan vääristäviä tilastoja siitä, että kiusaaminen hidastaa opintoja. Todellisuudessa kiusaamiseksi tulkittu asia voi olla ihan joku muu ongelma, johon tulisi toki puuttua, mutta ongelman luonteeseen emme pääse tämän palautekyselyn perusteella käsiksi.
- Kohta "riittämätön ohjaus" olisi hyvä täsmentää: missä asiassa riittämätön ohjaus? Tällä tasolla kysyttynä saamme luultavasti tiedon, että "ei ole riittävästi ohjattu", mutta emme saa yliopiston kehittämiseksi tietoa, mihin asioihin opiskelija ohjausta tarvitsee. Vastaustapaa "valitse kolme" voisi vielä harkita. Vaihtoehtona voisi harkita vastaustavan muuttamista Likert-asteikkoon.

Kohta III: Oppimistaidot ja opiskelukyky

- Kysymyksen 7 intro on vaikea ymmärtää ja väittämät ovat hankalia, koska ne sisältävät negaatioita. Esimerkiksi kysymys "Esillä olo ei erityisesti jännittänyt minua": tähän on vaikea vastata ko. vastausasteikkolla. Lisäksi monet väittämät ovat monipolvisia tai sisältävät useita arvioitavia kohteita (ts. jo väittämässä itsessään arviointia kuvaavia tarpeettomia sanoja, kuten "pääosin, erityisesti, usein"). Ongelma poistuu, kun väittämä poistetaan kokonaan.
- Viitaten lähtökohtaiseen suositukseemme poistaa terveystieteiden kysymykset, kysymyksestä 7 poistaisimme ainakin jännitys, ahdistus ja pelkokysymykset (yht. 4 osiota). Lisäksi poistaisimme osion "...hukun opiskeltavaan ainekseen...", kun aiemmin jo kysytään "opiskelun työ määrä oli sopiva".
- Kysymyksen 8 intro ei ole hyvää suomea. Sinänsä nämä väittämät ovat sujuvampia vastata, kuin kohdassa 7. Tässäkin on syytä vähintään 3 viimeistä kohtaa yhdistää yhdeksi (=> muut henkilökohtaiset syyt).
- Kysymyksessä 8 käsitellään samoja asioita, kun kohdassa 2b ja 2c. On huolehdittava, ettei kyselyssä kysytä samaa asiaa monella eri tavalla. Kuten kohdassa 2, myös tämän kysymyksen kohdalla pulmallista on arvioitavien kohteiden päällekkäisyys. Lisäksi vastaajien on mahdollista ymmärtää arvioitava asia hyvin eri tavoin. Esimerkiksi Opiskeluteknikka yhtenä asiana pitäisi purkaa vastaajalle: mitä tällä tarkoitetaan? Opiskelijan on käytännössä mahdotonta suhteuttaa omaa opiskeluteknikkaansa skaalalle hyvä-huono, koska hänellä ei ole näkemystä siitä, mihin sitä vertaa. Näin ollen vastauksista ei tulla saamaan luotettavaa tietoa. Opiskeluteknikka sanan vaihtaminen opiskelutaidot sanaan ehkä vähän asiaa voi selkeyttää, parasta olisi kuitenkin pilkkoa asia konkreettisemmalle tasolle.
- Viitaten jo aiemmin mainittuun, kysymys 9 on palautekyselyn tavoitteen kannalta hyvin ongelmallinen. Tämä osio kartoittaa lähinnä opiskelijan mielialaan liittyviä asioita. Kysymys ei palvele palautekyselyn tavoitetta saada palautetta yliopiston toiminnasta. Hyvä, että kysymys 9 on saamamme tiedon mukaan jäämässä pois kyselystä.

Kohta IV: Opiskeluympäristö, opiskelumuodot ja –menetelmät

- Kysymys 11: Tuottaako tämä kysymys käyttökelpoista dataa? Erilaisia substanssiasioita opetellaan, opitaan ja opetetaan erilaisin opetusmuodoin ja -ympäristöin siten, että substanssilähtöisesti valitaan toimivin ja paras opetusmuoto (jotta opiskelijat oppisivat mahdollisimman hyvin). Teoreettisen tiedon opetuksessa luento voi olla soveltuvin opetusmuoto, käytännön harjoittelua vaativan taidon opetuksessa pienryhmä tai laboratorio jne. Ei ole siten mielekäästä vertailla luentoja ja seminaareja ja pienryhmäopetusta yleisellä tasolla keskenään.
- Kysymys 12: Ehdotamme lisättäväksi vaihtoehdot: "Opiskelutaitojen ohjaamista", "HOPS-ohjaamista", "Tiedeyhteisöön integrointia", "Omaan oppiaineeseen liittyvää opetusta" ja poistamaan vaihtoehdot "Metodiopetusta" ja "Yksilöopetusta".

Muut huomiot:

- Haluttaessa kartoittaa opiskelijakohtaisia ja opintojen etenemiseen vaikuttavia asioita, olisi hyvä kysyä konkreettisia ja helposti arvioitavissa olevia asioita. Voisi esim. kysyä, onko opiskelija kokoaikainen opiskelija vai opiskeleeko hän osa-aikaisesti ja mistä syystä (työ, perhe tms.). Lisäksi on mahdollista kysyä, miten paljon opiskelija arvioi käyttävänsä aikaa opiskeluunsa esim. viikoittain.
- Kannattaa harkita, onko samassa kyselyssä mielekäästä käyttää näin montaa erilaista vastausasteikkoa.
- Pääteemojen I ja III patterimuotoiset kysymyssarjat eivät ilmeisesti pohjaudu validoituihin mittareihin tai skaaloihin. Tällaisia itse rakennettuja skaaloja kannattaa pilotoida eli kerätä esiaineistoa, jonka analysoinnin pohjalta mittarin luotettavuutta voidaan kohentaa.
- Kannattamme koko opiskelijapalautekyselyn suunnitelmallista ja huolellista edelleen kehittämistä ja mittaristojen iterointia, jotta kyselyiden tuloksista voi myöhemmässä vaiheessa tehdä luotettavia opetuksen kehittämistyötä tukevia johtopäätöksiä.

Toivomme, että esittämämme näkökulmat auttavat työryhmää viemään hanketta menestyksellisesti eteenpäin. Ehdotamme, että palautejärjestelmää kehitetään vielä pilottivaiheessa avoimesti, laaja-alaisesti ja erilaiset asiantuntijaverkostot huomioiden.

Kuopiossa 2.5.2011

Suomen Psykologiliiton opintopsykologien työryhmän puolesta

Katri Ruth, PsM, työryhmän puheenjohtaja.